

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту соціальної
та політичної психології
від «09» січня 2024 року,
протокол № 01/24

Директор

Микола СЛЮСАРЕВСЬКИЙ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА АКАДЕМІЧНУ
МОБІЛЬНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНІВ
ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ТА ДОКТОРА НАУК
ІНСТИТУТУ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
НАПН УКРАЇНИ**

КИЇВ 2024

1. Загальні положення

1.1. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів ступенів доктора філософії та доктора наук Інституту соціальної та політичної психології НАПН України (далі – Положення) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України № 579 від 12.08.2015 р. «Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність» (в редакції Постанови КМУ № 599 від 13.05.2022), інших нормативно-правових документів з питань вищої освіти, а також Статуту Інституту соціальної та політичної психології НАПН України (далі – Інститут).

Положення урегульовує питання реалізації права на академічну мобільність здобувачів ступенів доктора філософії та доктора наук (далі – здобувачів) Інституту соціальної та політичної психології НАПН України (далі – Інститут) на території України чи поза її межами та визначає цілі, завдання, порядок організації академічної мобільності й виконання її програм, умови повернення до місця постійного навчання, визнання і зарахування її результатів для здобувачів.

1.2. Дія цього Положення поширюється на здобувачів Інституту.

1.3. Дія Положення не поширюється на:

осіб, тимчасово допущених до занять;

здобувачів, які в установленому законодавством порядку оформили перерву в навчанні та перебувають в академічній відпустці;

здобувачів, які направлені МОН за кордон на навчання, стажування, педагогічну, науково-педагогічну та наукову роботу на виконання міжнародних міжурядових та міжвідомчих договорів про співробітництво в галузі освіти та/або науки, міжнародних програм, проєктів.

1.4. У Положенні терміни вживаються у визначенні, поданому у законах України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» і Порядку реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579 (в редакції постанови КМУ від 13.05.2022 р. № 599).

1.5. Не може брати участь у програмі академічної мобільності заклад освіти (наукова установа) з іноземними інвестиціями держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або заклад освіти (наукова установа), зареєстрований на території такої держави, або кінцевий бенефіціарний власник (контролер) якого є резидентом держави-агресора або держави-окупанта, або у разі, коли іноземний заклад освіти (наукова установа) має постійне місцезнаходження на території держави-агресора, держави-окупанта або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

Не можуть брати участь у програмі академічної мобільності громадяни держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

1.6. Цілі, завдання та загальні правила забезпечення і реалізації академічної

мобільності відповідають основним принципам Болонської декларації.

1.7. Здобувачі, наукові установи та заклади вищої освіти, які беруть участь у академічній мобільності, надалі іменуються учасниками академічної мобільності.

1.8. Академічна мобільність здобувачів Інституту може здійснюватися на підставі міжурядових угод про співробітництво в галузі освіти і науки, програм і проєктів, угод про співробітництво між науковими установами, закладами вищої освіти України або їх основними структурними підрозділами на підставі узгоджених навчальних планів, особистої ініціативи здобувачів та інших механізмів.

1.9. Академічна мобільність – можливість здобувачів навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність тощо в іншій науковій установі (закладі вищої освіти) на території України чи поза її межами (далі – заклади/установи-партнери).

1.10. Кредитна академічна мобільність – навчання у закладі/установі-партнері для отримання кредитів ЄКТС, які будуть визнані у закладі вищої освіти (науковій установі) України, де постійно навчається здобувач без присудження ступеня вищої освіти закладу/установи-партнера. При цьому загальна тривалість навчання не збільшується.

1.11. Ступенева академічна мобільність – навчання у закладі/установі-партнері, що передбачає отримання документа про вищу освіту (наукові ступені) за відповідними ступенями закладу/установи-партнера.

2. Форми та види академічної мобільності

2.1. Формами академічної мобільності є:

участь у програмах кредитної академічної мобільності учасників академічної мобільності, які здобувають освітньо-науковий ступінь доктора філософії;

участь у спільних освітніх та/або наукових проєктах (діяльність у складі тимчасової проєктної групи, утвореної на певний строк для реалізації мети та виконання завдань певного освітнього або наукового проєкту за рахунок ґранту, наданого закладам/установам-партнерам);

викладання;

стажування;

наукове дослідження;

наукове стажування;

мовне стажування;

підвищення кваліфікації;

інші форми (участь у семінарах, конференціях, виступи та публікації в межах певної спеціальності/галузі знань тощо), що не суперечать законодавству.

2.2. Основними видами академічної мобільності є:

внутрішня академічна мобільність – навчання, викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень тощо здобувачів Інституту у закладах/установах-партнерах;

міжнародна академічна мобільність – навчання, викладання, проходження

практики, стажування, проведення наукових досліджень тощо здобувачів Інституту у закладах/установах-партнерах поза межами України;

групова академічна мобільність – навчання, викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень групою здобувачів Інституту у закладах/установах-партнерах, організовані Інститутом з метою реалізації освітніх, академічних і дослідницьких програм тощо;

індивідуальна академічна мобільність – навчання, викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень в індивідуальному порядку здобувачів Інституту у закладах/установах-партнерах з метою реалізації індивідуальних освітніх, академічних і дослідницьких програм тощо;

ініціативна академічна мобільність – навчання, викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень здобувачів Інституту з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією Інституту, з метою реалізації індивідуальних освітніх, академічних та дослідницьких програм, в рамках вітчизняних і зарубіжних державних програм і проектів тощо.

2.3. Умови навчання і перебування учасників освітнього процесу Інституту щодо академічної мобільності та інші питання визначаються двосторонніми або багатосторонніми угодами закладами/установами- партнерами.

3. Цілі та завдання академічної мобільності

3.1. Основними цілями академічної мобільності здобувачів Інституту є: підвищення ефективності наукових досліджень;

підвищення якості вищої освіти;

підвищення конкурентоздатності здобувачів Інституту на українському та міжнародному ринках освітніх послуг і праці;

збагачення індивідуального досвіду здобувачів Інституту щодо інших моделей створення та поширення знань;

залучення світового інтелектуального потенціалу до наукових досліджень Інституту на основі двосторонніх і багатосторонніх угод між закладами/установами-партнерами;

встановлення внутрішніх і зовнішніх інтеграційних зв'язків.

3.2. Основними завданнями академічної мобільності здобувачів Інституту є:

підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки, проведення досліджень з використанням сучасного обладнання та технологій, опанування новітніми методами дослідження, набуття досвіду проведення науково-дослідної роботи та впровадження її результатів;

отримання доступу до європейської та світової дослідницької інфраструктури;

набуття професійного досвіду під час проходження навчальних і виробничих практик;

можливість одночасного отримання двох документів про вищу освіту з додатками встановленого у закладах/установах-партнерах зразка та інформацією про систему оцінювання в них навчальних здобутків здобувачів вищої освіти;

підвищення рівня володіння іноземними мовами;
посилення інтеграції освіти і науки, розвиток подальших наукових досліджень, поглиблення знань національних культур інших країн, а також поширення знань про мову, культуру, освіту і науку України;
підтримка соціальних, економічних, культурних, політичних взаємовідносин і зв'язків з іншими країнами.

4. Організаційне забезпечення академічної мобільності

4.1. Для реалізації права на академічну мобільність Інститут та іноземний заклад освіти (наукова установа) або інший український заклад освіти (наукова установа) укладають у письмовій або електронній формі договір між закладами/установами-партнерами про виконання програми академічної мобільності (далі – партнерський договір).

Укладення договору про співробітництво між закладами/установами-партнерами, а також партнерського договору та договору академічної мобільності в умовах воєнного стану здійснюється в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису. У разі неможливості використання кваліфікованого електронного підпису здійснюється обмін листами про намір співробітництва, виконання програми академічної мобільності та підтвердження виконання зобов'язань після завершення або скасування воєнного стану.

4.2. Відповідно до домовленостей між учасниками академічної мобільності:

здійснюється відбір здобувачів для участі в програмах академічної мобільності;

регламентується перелік необхідних документів для участі в програмі академічної мобільності та процедура їх подання;

визначаються етапи, тривалість і зміст навчання, стажування або проходження практики тощо у закладах/установах-партнерах.

4.3. Здобувач, якого відібрано для участі у програмі академічної мобільності, укладає з Інститутом договір академічної мобільності.

У договорі академічної мобільності зазначаються:

реквізити паспорта громадянина України, документа, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства, та довідки про присвоєння йому реєстраційного номера облікової картки платника податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової карти платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті);

мета, завдання, вид та форма, тривалість, строк (у разі потреби етапи); результати, яких очікується досягти; документ, що отримує здобувач після завершення участі у програмі академічної мобільності; перелік та зміст освітніх компонентів, обсяг навчального навантаження, детальний опис оцінювання результатів та їх відображення в додатку до диплома (для освітньої академічної

мобільності);

права та обов'язки сторін;

фінансові умови програми академічної мобільності, умови медичного забезпечення або медичного страхування;

строк, умови та порядок звітування під час або після повернення до українського закладу-партнера, визнання результатів академічної мобільності, а також заходи, що вживатимуться в разі недосягнення цілей академічної мобільності або невизнання її результатів;

порядок вибору додаткових навчальних дисциплін (крім вивчення в закладі-партнері обов'язкових навчальних дисциплін) для освітньої академічної мобільності;

строк, умови та порядок ліквідації академічної заборгованості, у тому числі в закладі/установі-партнері;

порядок внесення змін до договору академічної мобільності;

інші умови, необхідні для забезпечення досягнення результатів академічної мобільності.

Договір академічної мобільності, що укладається під час реалізації будь-якого виду чи форми академічної мобільності здобувачем, який навчається на підставі державного замовлення, в обов'язковому порядку повинен містити вимогу щодо незбільшення строку здобуття відповідного освітньо-наукового рівня або наукового ступеня та в разі невиконання цієї вимоги – продовження строку здобуття освіти таким здобувачем понад нормативний для такого освітньо-наукового рівня або наукового ступеня за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

Після укладення договору академічної мобільності керівник Інституту видає розпорядчий документ, в якому визначається мета, строк, умови (у тому числі фінансові) програми академічної мобільності здобувача. Здобувач набуває статусу українського учасника з дати, визначеної в такому документі.

4.4. На період навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами, здобувачі Інституту мають право на збереження місця навчання та виплату стипендії.

4.5. Здобувачі Інституту, крім вивчення у закладі/установі-партнері обов'язкових навчальних дисциплін, мають право самостійного вибору додаткових навчальних дисциплін.

4.6. Перелік необхідних документів для участі в програмі академічної мобільності та процедура їх подання регламентується угодами між закладами/установами-партнерами.

4.7. Етапи, тривалість і зміст навчання у закладах/установах-партнерах визначаються навчальними планами та графіками освітнього процесу, затвердженими у закладах/установах-партнерах. Узгоджені навчальні плани та графіки освітнього процесу затверджуються керівниками закладів/установ-партнерів.

Тривалість участі у програмі (програмах) академічної мобільності здобувачів ступенів доктора філософії та доктора наук закладу освіти (наукової

установи) не може перевищувати двох років поспіль.

4.8. При формуванні індивідуального навчального плану здобувачем Інституту враховується фактичне виконання ним індивідуальних навчальних планів поточного та попередніх навчальних років.

4.9. На час навчання у закладі/установі-партнері здобувачам Інституту за їх заявою надається академічна відпустка або індивідуальний план навчання, затверджений в установленому порядку.

4.10. Фінансування здобувачів Інституту, які реалізують право на академічну мобільність у закладах/установах-партнерах, здійснюється за рахунок коштів міжнародних фондів, установ, організацій, фізичних або юридичних осіб тощо, відповідно до домовленостей між учасниками академічної мобільності, гарантується збереження місця навчання в Інституті.

Під час реалізації здобувачем права на академічну мобільність будь-якого виду чи форми, який навчається в Інституті на підставі державного замовлення, строк здобуття освітньо-наукового рівня або наукового ступеня не повинен збільшуватися. У разі коли ця вимога не виконується (не може бути виконана), здобуття такою особою освітньо-наукового рівня або наукового ступеня після закінчення нормативного строку навчання здійснюється за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

4.11. Інформація про участь здобувачів у програмі академічної мобільності за відповідними формами академічної мобільності вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

4.12. Результати відбору здобувачів Інституту, звіту про завершення ними виконання програми академічної мобільності та її результатів оприлюднюються на офіційному веб-сайті Інституту та українського закладу/установи-партнера.

5. Визнання та перезарахування результатів навчання у закладі/установі-партнері

5.1. Інститут визнає еквівалентними та перезараховує результати навчання здобувачів у закладі/установі-партнері.

5.2. Визнання результатів навчання здійснюється, як правило, з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ЄКТС або з використанням системи оцінювання закладу/установи-партнера.

5.3. Навчальні дисципліни та інші види освітньої діяльності зазначаються в індивідуальному навчальному плані.

5.4. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін здійснюється на підставі наданого здобувачем Інституту документа з переліком і результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів ЄКТС та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків, завіреного в установленому порядку у закладі вищої освіти (науковій установі), на базі якого здійснюється академічна мобільність.

5.5. Академічна різниця навчальних дисциплін визначається Інститутом.

Порядок ліквідації академічної різниці відбувається у порядку, встановленому Інститутом.

5.6. Атестація здобувачів Інституту, які реалізують право на академічну мобільність, відбувається відповідно до законодавства.

5.7. Результати підсумкової атестації здобувачів Інституту у період навчання у закладі/установі-партнері представляються за шкалою, прийнятою у закладі/установі-партнері і переводяться у шкалу, прийняту в Інституті.

5.8. Державна атестація здобувачів Інституту, які навчаються за програмою академічної мобільності, здійснюється у встановленому порядку.

6. Обов'язки закладів/установ-партнерів

6.1. При направленні здобувача на навчання Інститут зобов'язаний:
укласти угоду про співробітництво щодо реалізації програми академічної мобільності та узгодити освітні (освітньо-наукові) програми;

забезпечити вільний і рівний доступ здобувачів Інституту до інформації про наявні програми академічної мобільності та діючі критерії відбору;

надавати здобувачам Інституту консультативні послуги під час оформлення документів для участі у програмах академічної мобільності

6.2. При прийнятті здобувачів на навчання Інститут зобов'язаний:

зарахувати здобувача, направленого на навчання на визначений договором термін відповідно до норм законодавства;

створити всі необхідні умови для виконання здобувачем індивідуального навчального плану;

надавати можливість здобувачам брати участь у наукових конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представляти свої наукові роботи для публікацій, користуватися навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною базами;

контролювати наявність документів, що підтверджують законність перебування здобувачів-іноземців;

після завершення навчання видати здобувачу документ з переліком і результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти або документ про вищу освіту з додатком встановленого у закладі/установі-партнері зразка.

6.3. Обов'язки закладів/установ-партнерів щодо здобувачів, які беруть участь у програмах академічної мобільності, мають бути обумовлені у відповідних угодах між закладами/установами-партнерами щодо програм академічної мобільності здобувачів вищої освіти між закладами/установами-партнерами.

7. Права та обов'язки здобувачів закладів/установ- партнерів, які беруть участь у програмах академічної мобільності

7.1. Здобувачі мають право на:

продовження навчання або вивчення окремих навчальних дисциплін за спорідненими спеціальностями підготовки фахівців у закладах/установах-партнерах;

безпечні та нешкідливі умови навчання;
 користування навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною базою закладу вищої освіти (наукової установи), що приймає;
 участь у наукових конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх наукових робіт для публікацій;
 можливість отримання документа про відповідний освітній рівень відповідно до угоди між закладами/установами-партнерами щодо програм академічної мобільності.

7.2.Здобувачі зобов'язані:

своєчасно надати необхідні документи для участі в програмі академічної мобільності;

вчасно прибути до місця навчання;

під час навчання дотримуватися законодавства країни перебування, правил внутрішнього розпорядку, Статуту та інших нормативно-правових документів закладу/установи, що приймає;

успішно пройти навчання за затвердженим індивідуальним навчальним планом;

після завершення навчання у закладі/установі-партнері вчасно повернутися до закладу вищої освіти (наукової установи), що направив на навчання.

8. Звіт та оформлення документів за результатами навчання за програмою академічної мобільності

8.1. Після повернення до Інституту, здобувач надає документ з переліком і результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів ЄКТС та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків або звіт щодо виконання програми викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень тощо, завірений у встановленому порядку у закладі вищої освіти (науковій установі), на базі якого здійснюється академічна мобільність.

8.2. Інститут у встановленому порядку приймає рішення щодо поновлення здобувача на навчання після академічної відпустки, наданої для участі в програмі академічної мобільності.

8.3. Якщо здобувач під час перебування у закладі вищої освіти (науковій установі), на базі якого здійснюється академічна мобільність, не виконав програму навчання, то після повернення до Інституту, йому може бути запропоновано індивідуальний графік ліквідації академічної заборгованості, затверджений в установленому порядку або повторний курс навчання. У цьому випадку форму фінансування навчання здобувача визначає Інститут.

9. Порядок внесення змін та доповнень

9.1. Положення набуває чинності з дати його затвердження вченою радою Інституту.

9.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться і затверджуються в установленому в Інституті порядку.